

Wyjazdy turystyczne Polaków w 2021 roku i plany na rok 2022

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Ilu Polaków wyjechało w 2021 roku	1
Ile razy w ciągu roku Polacy wyjeżdżają na wypoczynek	4
Łączny czas trwania wypoczynku poza miejscem zamieszkania	5
Długość pojedynczych wyjazdów	8
Gdzie wypoczywali wyjeżdżający Polacy	10
Wyjazdy krajowe	11
Wyjazdy zagraniczne	13
Powody rezygnacji z wyjazdów turystycznych	14
Plany na rok 2022	16

Początek roku to tradycyjnie okres różnego rodzaju podsumowań oraz postanowień i planów na przyszłość. Tak jak w latach poprzednich, w styczniowym badaniu¹ zapytaliśmy Polaków o ich ubiegłoroczne wyjazdy wypoczynkowe oraz o plany na rok bieżący. Trwający od marca 2020 roku stan epidemii odciska piętno na wielu sferach życia Polaków, w tym na podróżowaniu. Obawa o zdrowie zapewne także w 2021 roku powstrzymywała część osób od wyjazdów, które można uznać za niekonieczne. Ubiegłoroczne wyjazdy wypoczynkowe ograniczane były też decyzjami władz naszego kraju oraz innych państw dotyczącymi możliwości przemieszczania się, korzystania z bazy noclegowej i gastronomii oraz infrastruktury sportowej. Na decyzje o podróżach miały zapewne także wpływ różne wymogi sanitarne, które mogły zniechęcać do podejmowania takiej aktywności.

Omawiany sondaż z serii „Aktualne problemy i wydarzenia” został przeprowadzony w pierwszej połowie stycznia na reprezentatywnej, imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców kraju (wylosowanej z rejestru PESEL), w ramach procedury mixed-mode (ze względu na stan epidemii respondenci mogli wybierać spośród trzech metod badania: wywiadu bezpośredniego z udziałem ankietera, wywiadu telefonicznego albo samodzielnego wypełnienia ankiety internetowej).

ILU POLAKÓW WYJECHAŁO W 2021 ROKU

Dla celów porównawczych, tak jak w poprzednich dziewięciu latach, pytaliśmy respondentów o wszystkie wyjazdy turystyczno-wypoczynkowe z przynajmniej jednym noclegiem w odwiedzanym miejscu. Pominięte zostały natomiast wypady jednodniowe (bez noclegu), nawet jeśli ich celem był

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (381) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 13 stycznia 2022 roku na próbie liczącej 1135 osób (w tym: 46,4% metodą CAPI, 33,1% – CATI i 20,4% – CAWI).

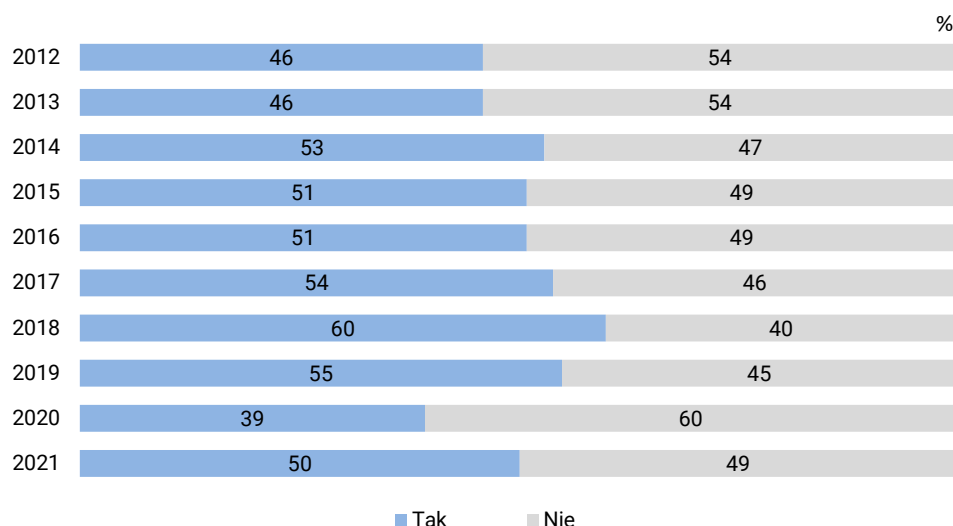
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

wyłącznie wypoczynek poza miejscem zamieszkania. W związku z tym uzyskane obecnie wyniki nie są w pełni porównywalne z najnowszymi oficjalnymi statystykami dotyczącymi wyjazdów turystycznych, które od 2014 roku – zgodnie z obowiązującą w UE metodologią² – obejmują obok „turystów” (tzn. tych, którzy przynajmniej przez jedną noc korzystali z zakwaterowania w odwiedzanym miejscu) również tzw. odwiedzających jednodniowych („beznoclegowych”).

W roku 2021 na co najmniej dwudniowy wypoczynek poza miejsce stałego zamieszkania wyjechała połowa (50%) dorosłych Polaków, czyli o 11 punktów procentowych więcej niż w roku 2020. Wyjechało także nieznacznie więcej osób (o 2 punkty procentowe) niż planowało na początku roku³.

CBOS

RYS. 1. Czy w minionym roku [...] wyjeżdżał(a) Pan(i) w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.

Pominięto odpowiedzi „Nie pamiętam” oraz odmowy odpowiedzi

Wyniki badania wyraźnie pokazują, iż po dużym spadku w 2020 roku w kolejnym roku pandemii znacząco przybyło respondentów, którzy wyjeżdżali w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni. Co prawda jest ich nadal mniej niż w rekordowym roku 2018 i w ostatnim roku przed pandemią COVID-19, ale patrząc z dłuższej perspektywy, można powiedzieć, iż Polacy zaczęli wracać w tym względzie do dawnych zwyczajów.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki i uchylające dyrektywę Rady 95/57/WE.

³ Zob. komunikat CBOS „Wyjazdy wypoczynkowe Polaków w 2020 roku i plany na rok 2021”, luty 2021 (oprac. B. Badora).

Wielozmiennowe analizy statystyczne⁴ wskazują, iż w 2021 roku – tak jak w ubiegłym roku oraz przed pandemią COVID-19 – korzystanie z wyjazdów wypoczynkowych lub turystycznych związane było przede wszystkim z sytuacją społeczno-ekonomiczną respondentów. Z kolei deklarowany poziom obaw przed zarażeniem się koronawirusem⁵ odgrywał mniej istotną rolę, choć badani deklarujący, iż bardzo boją się zarażenia, znacznie częściej niż niemający takich obaw oraz obawiający się tylko trochę rezygnowali z wyjazdów turystycznych lub wypoczynkowych wiążących się z co najmniej jednym noclegiem poza domem. Warto też zauważyć, że pomimo tego iż – tak jak rok wcześniej – duży lęk przed zarażeniem znacząco wpływał na ograniczenie turystyki wyjazdowej, to jednak w roku 2021 w porównaniu z rokiem 2020 wzrosły odsetki wyjeżdżających we wszystkich grupach wyróżnionych ze względu na deklarowany poziom tego lęku, w tym znacząco także w grupie deklarujących, że bardzo boją się zarażenia koronawirusem.

TABELA 1

Czy w minionym roku wyjeżdżał(a) Pan(i) w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?							
	Tak, bardzo się boję		Tak, trochę się boję		Nie, raczej się nie boję		Nie, w ogóle się nie boję	
	I 2021	I 2022	I 2021	I 2022	I 2021	I 2022	I 2021	I 2022
	procentowanie w kolumnach							
Tak	29	39	39	53	44	53	47	52
Nie	70	61	60	47	56	46	51	48
Nie pamiętam/Odmowa odpowiedzi	1	0	1	0	0	1	3	0

Korzystanie w 2021 roku z co najmniej dwudniowych wyjazdów wypoczynkowych lub turystycznych różnicuje jednak przede wszystkim poziom wykształcenia, a następnie warunki materialne i dochody gospodarstw domowych respondentów (zob. tabelę aneksową 1).

Analizując deklaracje badanych ze względu na ich poziom wykształcenia, można zauważyć, iż w 2021 roku jedynie ci, którzy uzyskali co najmniej średnie wykształcenie, w większości skorzystali z tego typu wyjazdów. Tak jak w poprzednich latach, im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższy odsetek wyjeżdżających (od 18% wśród osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym do 77% wśród absolwentów wyższych uczelni). Warto też dodać, iż w porównaniu z rokiem 2020 największy wzrost odsetka wyjeżdżających odnotowaliśmy wśród badanych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 17 punktów procentowych).

W 2021 roku z co najmniej dwudniowego wypoczynku poza miejscem zamieszkania skorzystała większość respondentów, których gospodarstwa domowe dysponują miesięcznym dochodem *per capita* w wysokości co najmniej 2000 zł (58% w grupie o dochodach z przedziału 2000 zł–2999 zł i 79% w grupie, w której dochód wynosi co najmniej 3000 zł), natomiast wśród pozostałych badanych

⁴ Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

⁵ Zob. komunikat CBOS „Koronawirus – obawy, stosunek do szczepień, ocena polityki rządu”, styczeń 2022 (oprac. M. Omyła-Rudzka).

wyjeżdżający stanowią tylko nieco ponad jedną trzecią. Ponadto wyjeżdżało blisko dwie trzecie (64%) badanych określających sytuację materialną swojego gospodarstwa domowego jako dobrą, natomiast wśród osób uważających ją za średnią albo oceniających ją źle wyjeżdżający byli w wyraźnej mniejszości (odpowiednio 39% i 30%).

Czynnikiem znacząco różnicującym prawdopodobieństwo takich wyjazdów był też wiek. W 2021 roku na ogół korzystali z nich badani mający mniej niż 55 lat, przy czym grupą wiekową, w której taka forma wypoczynku była najbardziej popularna, stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (63% z nich wyjechało przynajmniej raz), natomiast większość osób w wieku 55+ nie wyjeżdżała w ubiegłym roku ani razu.

W 2021 roku, tak jak w latach poprzednich, w celach turystycznych lub wypoczynkowych na co najmniej dwa dni wyjeżdżała zdecydowana większość mieszkańców miast liczących co najmniej 500 000 ludności (75%). W większości wypoczywali w ten sposób także mieszkańcy miast od 20 000 do 499 999, natomiast ani razu nie wyjechało trzy piąte (60%) mieszkańców wsi i połowa (50%) mieszkańców miast poniżej 20 000.

W ubiegłym roku z takich wyjazdów poza miejsce stałego zamieszkania w zdecydowanej większości korzystali respondenci zaliczający się do następujących grup zawodowych: kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (87%), specjaliści średniego szczebla i technicy (82%), pracownicy administracyjno-biurowi (70%), uczniowie i studenci (68%), prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą (58%) oraz ponad połowa robotników wykwalifikowanych (52%). Najniższy odsetek wyjeżdżających był natomiast wśród rencistów (10%). Wśród pracujących grupą zawodową najrzadziej korzystającą z co najmniej dwudniowych wyjazdów wypoczynkowych lub turystycznych, tak jak w poprzednich latach, byli natomiast rolnicy indywidualni i pomagający im członkowie rodzin (30%). Rzadko z wypoczynku wyjazdowego w 2021 roku korzystali też emeryci (30%) i bezrobotni (28%).

ILE RAZY W CIĄGU ROKU POLACY WYJEŹDZAJĄ NA WYPOCZYNEK

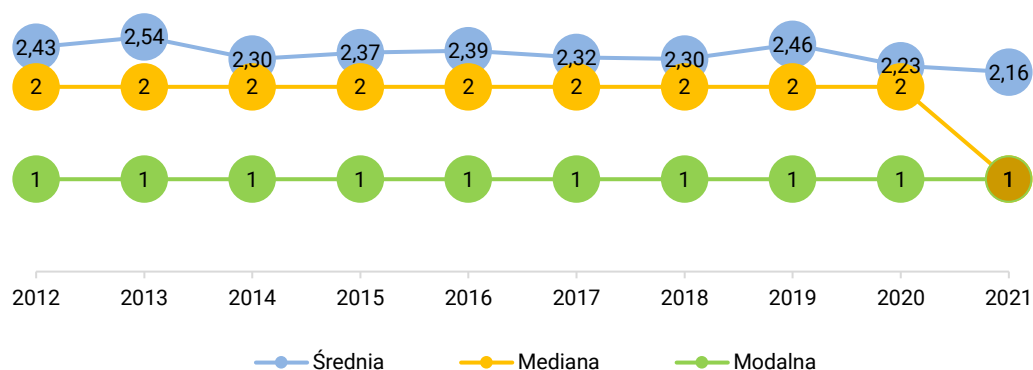
Liczba wyjazdów wypoczynkowych trwających co najmniej dwa dni, z których dorośli Polacy korzystają w ciągu całego roku, przez wiele lat utrzymywała się na porównywalnym poziomie. W 2021 roku, tak jak w latach poprzednich, największą grupę korzystających z takich wyjazdów stanowiły osoby, które wyjeżdżały tylko raz (wartość modalna⁶). W roku 2021 tylko na jeden taki wyjazd zdecydowała się połowa (50%) wyjeżdżających, co stanowi jedną czwartą (25%) ogółu badanych. Fakt, iż w porównaniu z rokiem 2020 wśród ogółu badanych o 6 punktów procentowych przybyło

⁶ Modalna – wartość najczęstsza.

respondentów, którzy tylko raz skorzystali z co najmniej dwudniowego wypoczynku poza miejscem zamieszkania, znalazł swoje odbicie w spadkach wartości średniej arytmetycznej i mediany⁷ rozkładu. Widać więc, że choć w 2021 roku odsetek Polaków, którzy przynajmniej raz wypoczywali na wyjeździe przez co najmniej dwa dni, powrócił do poziomu notowanego przed pandemią COVID-19, to więcej osób ograniczyło się tylko do jednego takiego wyjazdu. Również w odniesieniu do roku 2020 niewielki spadek średniej w porównaniu z rokiem 2019 wynikał z faktu, iż większy udział niż poprzednio wśród wyjeżdżających stanowiły osoby, które wyjechały tylko raz. Generalnie można zatem powiedzieć, że pandemia COVID-19 ma znaczący wpływ na ograniczenie liczby wyjazdów turystycznych z co najmniej jednym noclegiem.

CBOS

RYS. 2. Liczba deklarowanych co najmniej dwudniowych wyjazdów wypoczynkowych lub turystycznych w latach 2012–2021

ŁĄCZNY CZAS TRWANIA WYPOCZYNKU POZA MIEJSCEM ZAMIESZKANIA

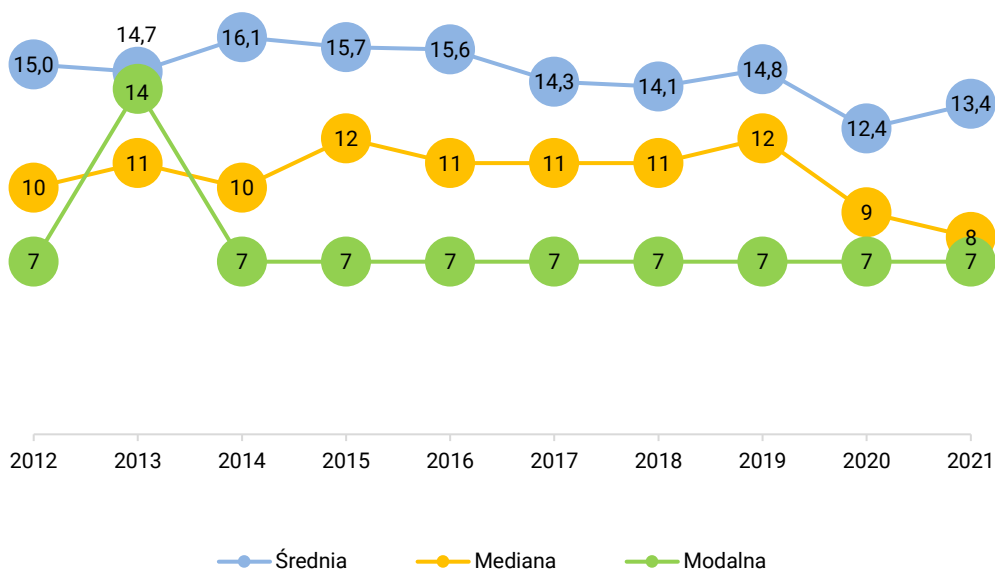
W latach 2012–2019 łączna długość wypoczynku dorosłych Polaków – złożonego z co najmniej dwudniowych wyjazdów – w trakcie całego roku była dość stabilna. Pandemia COVID-19 nie tylko wpłynęła na liczbę takich wyjazdów, ale także na to, ile czasu łącznie wyjeżdżający spędzili na wypoczynku poza miejscem swego zamieszkania. Co prawda w latach 2020 i 2021 Polacy nadal najczęściej spędzili na wyjeździe łącznie 7 dni (modalna), ale przeciętny łączny czas wypoczynku, w porównaniu z okresem sprzed pandemii, skrócił się, o czym świadczą niższe wartości średnich i median rozkładów. W 2021 roku przeciętna liczba dni spędzonych na wypoczynku poza miejscem

⁷ Mediana – wartość środkowa rozkładu, powyżej i poniżej której znajduje się jednakowa liczba obserwacji.

zamieszkania wyniosła łącznie nieco ponad 13 dni (średnia arytmetyczna 13,4). Spośród osób, które w ubiegłym roku wyjeżdżały w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej dwa dni, ponad połowa (51%) spędziła poza domem łącznie nie więcej niż 8 dni (mediana).

CBOS

RYS. 3. Łączna liczba dni spędzonych na wyjazdach w celach wypoczynkowych lub turystycznych w latach 2012–2021

Średnia liczba dni spędzonych na wyjazdowym wypoczynku była w 2020 roku najniższa od roku 2003. Wartość średniej w 2021 roku jest tylko nieco wyższa i druga od końca w całym analizowanym okresie (zob. tabelę 2). W latach pandemii COVID-19, w porównaniu z poprzednim okresem, znacząco zwiększył się wśród wyjeżdżających udział tych, którzy łącznie wypoczywali poza domem nie więcej niż 7 dni i był on najwyższy w okresie od 2003 roku.

TABELA 2

Ile w sumie dni trwał (lub będzie trwał)* Pana(i) tegoroczny wypoczynek poza miejscem zamieszkania?

Deklaracje respondentów, którzy wyjeżdżali na wypoczynek poza miejsce zamieszkania w kolejnych latach:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	N=344	N=341	N=333	N=341	N=324	N=415	N=432	N=371	N=416	N=567	N=490	N=532	N=537	N=536	N=509	N=558	N=558	N=445	N=565
	w procentach																		
Do 7 dni	23	28	35	27	27	33	28	31	33	37	35	36	32	35	37	35	35	45	46
Od 8 do 14 dni	27	26	26	30	28	31	32	35	32	29	33	29	31	29	28	29	31	27	26
Od 15 do 21 dni	16	18	16	17	18	18	21	12	17	17	14	17	15	16	17	18	16	12	15
Od 22 do 30 dni	16	13	10	9	10	10	10	12	8	10	11	10	12	11	9	12	11	8	7
Powyżej 30 dni	11	7	10	9	8	8	8	6	6	8	7	8	9	9	8	6	7	7	6
Brak danych o liczbie dni	6	8	3	8	9	0	2	4	4	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Średnia liczba dni wypoczynku poza miejscem zamieszkania	19,8	16,6	18,3	16,7	17,3	16,5	16,9	14,7	16,3	15,0	14,7	16,1	15,7	15,6	14,3	14,1	14,8	12,4	13,4

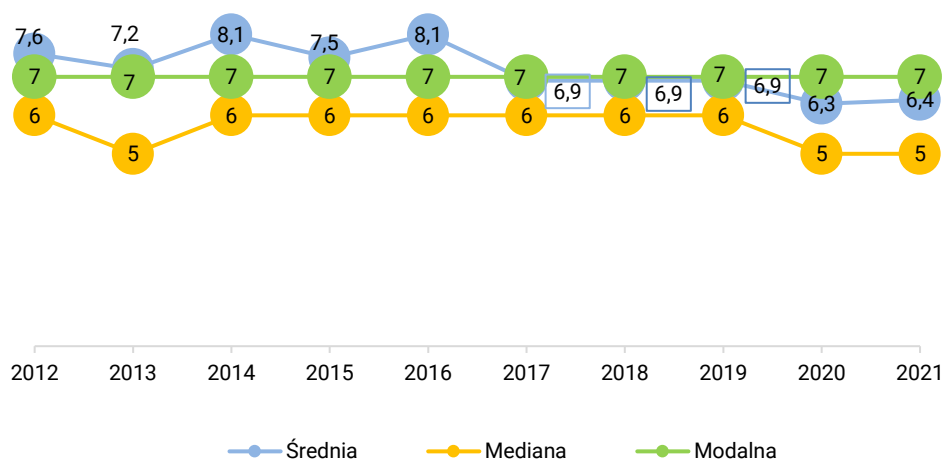
* Badania dotyczące lat 2003–2011 przeprowadzone zostały przed zakończeniem roku, w związku z tym deklaracje respondentów dotyczyły łącznie wyjazdów odbytych i planowanych do końca danego roku

DŁUGOŚĆ POJEDYNCZYCH WYJAZDÓW

Od roku 2012 długość przeciętnego pojedynczego wyjazdu w celach wypoczynkowych lub turystycznych, obliczona na podstawie deklaracji badanych, jest relatywnie stabilna, choć w pandemicznych latach 2020 i 2021 widać lekki spadek wartości średnich i median rozkładów długości przeciętnego pojedynczego wyjazdu. W roku 2021, tak jak wcześniej, najpopularniejsze wśród dorosłych Polaków były wyjazdy tygodniowe, co pokazuje wartość modalna (najczęstsza), która wynosi 7 dni.

CBOS

RYS. 4. Długość przeciętnego pojedynczego wyjazdu w celach wypoczynkowych lub turystycznych w latach 2012–2021

Od 2012 roku analizujemy długość wyjazdów wypoczynkowych zgodnie z międzynarodową metodologią⁸, według której wyróżnia się dwa rodzaje wyjazdów turystycznych w zależności od czasu ich trwania:

- długie podróże, czyli trwające co najmniej 5 dni (4 noclegi lub więcej),
- krótkie podróże, czyli trwające 2–4 dni (1–3 noclegi).

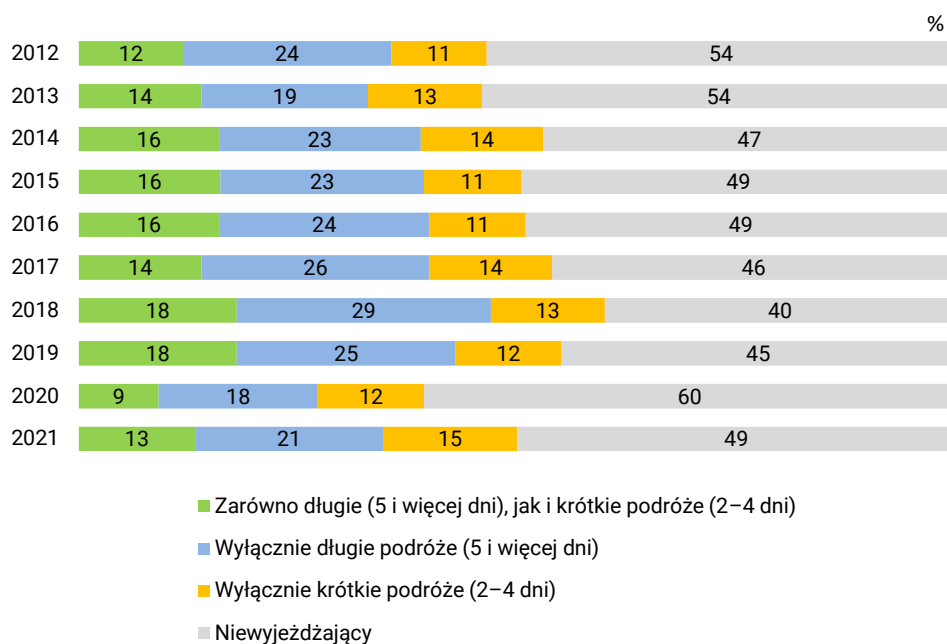
W roku 2021, w porównaniu z poprzednim rokiem, znacząco (po 7 punktów procentowych) przybyło badanych odbywających zarówno krótkie, jak i długie podróże. W 2021 roku w wyjeździe trwającym co najmniej 5 dni wzięło udział przynajmniej raz 34% dorosłych Polaków, a w wyjeździe krótkim,

⁸ Por. przypis 2.

trwającym 2–4 dni – 28%. Warto zauważyć, iż odsetek badanych deklarujących odbycie minimum jednego co najmniej 5-dniowego wyjazdu w roku 2021 jest jednym z najniższych notowanych w okresie od 2012 roku (niższy był tylko w latach 2013 i 2020). Z kolei odsetek Polaków, którzy odbywali jedynie krótkie podróże, czyli trwające 2–4 dni, od 2012 roku pozostaje relatywnie stabilny.

CBOS

RYS. 5. Długość wyjazdów wypoczynkowych w latach 2012–2021

Pominięto braki danych

Warto jeszcze raz przyjrzeć się wyjazdom wypoczynkowym Polaków z dłuższej perspektywy czasowej. W odniesieniu do lat 2012–2021 respondenci po zakończeniu roku proszeni byli o scharakteryzowanie swoich wyjazdów wypoczynkowych (maksymalnie siedmiu), w tym o podanie, ile dni trwał każdy z nich, natomiast wcześniej, przez niemal dwadzieścia lat (od roku 1992 do 2011 włącznie), pytaliśmy o wyjazdy na co najmniej tygodniowy wypoczynek. W roku 2021 na trwający co najmniej siedem dni kalendarzowych wypoczynków wyjechało poza miejsce zamieszkania 27% dorosłych Polaków, czyli o 7 punktów procentowych więcej niż rok wcześniej. Nadal jednak było ich mniej niż w latach 2014–2019.

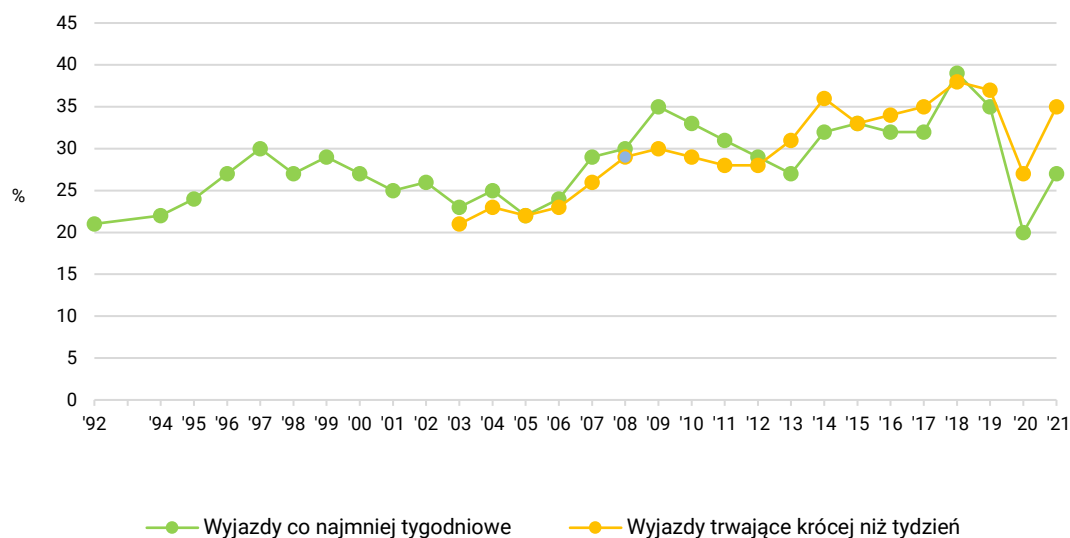
Od roku 2003 (w różny sposób⁹) pytamy także o wyjazdy kilkudniowe, trwające mniej niż siedem dni. W 2021 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, znacząco (o 8 punktów procentowych do 35%, czyli niemal do poziomu sprzed pandemii COVID-19) wzrósł również odsetek dorosłych Polaków

⁹ Zmiana sposobu pytania była analogiczna jak o wyjazdy trwające co najmniej siedem dni kalendarzowych.

korzystających z tego typu wyjazdów – wyniósł on minimalnie mniej niż w latach 2018–2019 i tyle samo co w roku 2017.

CBOS

RYS. 6. Wyjeżdżający na wypoczynek co najmniej tygodniowy (trwający 7 dni i więcej*) oraz krótszy niż tygodniowy (trwający mniej niż 7 dni**)

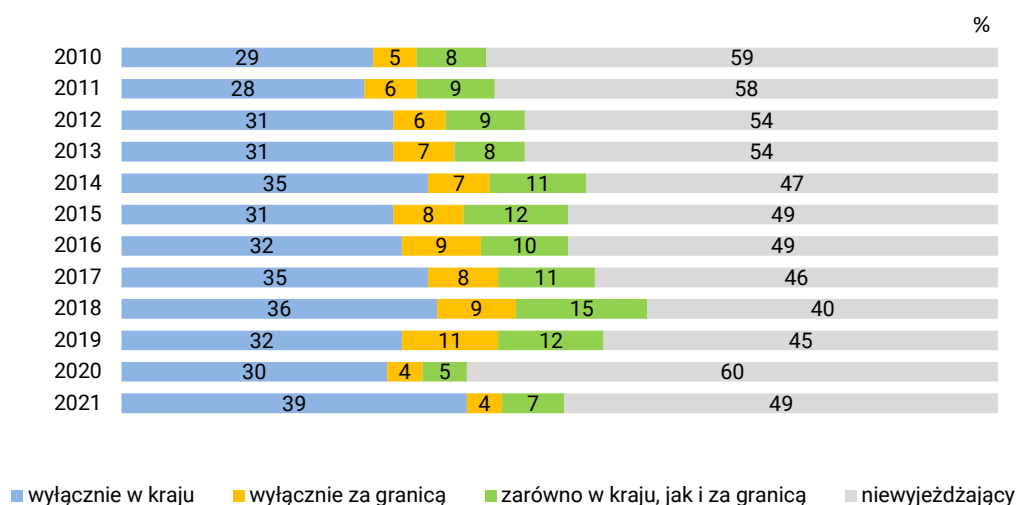
* W roku 1993 nie było pomiaru. W latach 1992–2002 pytanie brzmiało: „Czy w tym roku wyjeżdżał(a) Pan(i) na co najmniej tygodniowy wypoczynek?”, a w latach 2003–2011: „Czy w tym roku wyjeżdżał(a) Pan(i) lub zamierza jeszcze wyjechać na co najmniej tygodniowy wypoczynek?”. W odniesieniu do lat 2012–2021 respondenci po zakończeniu roku proszeni byli o scharakteryzowanie swoich wyjazdów wypoczynkowych (maksymalnie siedmiu), w tym o podanie, ile dni trwał każdy z wyjazdów

** W latach 2003–2011 pytanie brzmiało: „Czy w tym roku wyjeżdżał(a) Pan(i) lub zamierza jeszcze wyjechać na wypoczynek krótszy niż tygodniowy – trwający mniej niż 7 dni?”. W odniesieniu do lat 2012–2021 respondenci po zakończeniu roku proszeni byli o scharakteryzowanie swoich wyjazdów wypoczynkowych (maksymalnie siedmiu), w tym o podanie, ile dni trwał każdy z wyjazdów

GDZIE WYPOCZYWALI WYJEŹDŹAJĄCY POLACY

W pierwszym pandemicznym roku 2020 ucierpiała zarówno turystyka krajowa, jak i zagraniczna. W roku 2021 odsetek Polaków, którzy choć raz wyjechali na co najmniej dwa dni na wypoczynek krajowy, przewyższył nawet nieznacznie poziom z roku 2019 (4,6%, od roku 2020 wzrost o 11 punktów procentowych). W porównaniu z 2020 rokiem w niewielkim stopniu (o 2 punkty procentowe) przybyło także Polaków, którzy wyjechali za granicę (11%). W porównaniu z rokiem 2020 przybyło przede wszystkim badanych wypoczywających wyłącznie w kraju (wzrost z 30% do 39%), a tylko nieznacznie więcej ankietowanych korzystało zarówno z wyjazdów krajowych, jak i zagranicznych (wzrost z 5% do 7%).

RYS. 7. Dokąd Pan(i) wyjeżdżał(a) na wypoczynek? Czy był to lub będzie wypoczynek*:

* W latach 2010–2011 badania przeprowadzono przed zakończeniem roku, w związku z tym deklaracje respondentów dotyczyły łącznie wyjazdów odbytych i planowanych do końca danego roku

Pominięto braki danych

WYJAZDY KRAJOWE

Respondentów, którzy w roku 2020 przynajmniej raz przez co najmniej dwa dni wypoczywali w kraju poza miejscem zamieszkania, zapytaliśmy, gdzie, w jakim regionie Polski spędzali urlop. Tak jak w latach wcześniejszych odpowiedzi na to otwarte pytanie zostały w miarę możliwości zaklasyfikowane według województw (zob. tabelę 3 i rysunek 8). Najwięcej dorosłych Polaków w 2021 roku odwiedziło województwo pomorskie i małopolskie (po 22% wypoczywających w kraju przez co najmniej dwa dni, tj. po 10% ogółu dorosłych). W porównaniu z 2020 rokiem oba te województwa odnotowały wzrost liczby odwiedzających (odpowiednio o 2 i 3 punkty procentowe wśród ogółu dorosłych Polaków). Trzecie miejsce pod względem popularności zajęło w 2021 roku województwo zachodniopomorskie, które odwiedziło 18% odpoczywających w kraju, czyli 8% ogółu dorosłych Polaków. W porównaniu z rokiem 2020 także to województwo odnotowało wzrost liczby turystów (wśród ogółu dorosłych Polaków było ich więcej o 3 punkty procentowe). Nieznacznie więcej badanych niż rok wcześniej odwiedziło też województwo dolnośląskie (13% Polaków wypoczywających w kraju przez co najmniej dwa dni, tj. 6% ogółu dorosłych – od ubiegłego roku wzrost popularności o 2 punkty procentowe wśród ogółu badanych). W pierwszej piątce pod względem popularności w 2021 roku jako miejsce co najmniej dwudniowego wypoczynku dorosłych Polaków znalazło się ponadto województwo warmińsko-mazurskie, które odwiedziło 11% odbywających podróże krajowe (5% ogółu badanych, czyli tyle samo, co w ubiegłym roku).

TABELA 3

Gdzie – w jakiej miejscowości, jakim regionie kraju – Pan(i) wypoczywał(a)?

Odpowiedzi osób deklarujących co najmniej dwudniowy wypoczynek w kraju

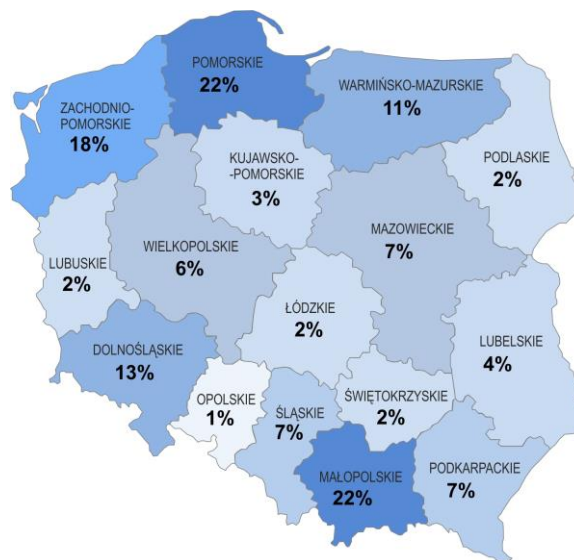
	Respondenci, którzy odwiedzili poszczególne regiony*								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	(N=416)	(N=463)	(N=456)	(N=440)	(N=432)	(N=474)	(N=447)	(N=407)	(N=518)
w procentach									
Odpowiedzi na pytanie otwarte zaklasyfikowane wg województw									
Pomorskie	19	23	24	26	23	22	26	23	22
Małopolskie	26	21	23	26	27	27	27	19	22
Zachodniopomorskie	17	16	18	16	20	22	16	13	18
Dolnośląskie	12	13	14	14	11	13	15	12	13
Warmińsko-mazurskie	12	10	13	12	12	8	8	13	11
Podkarpackie	6	8	6	7	10	7	7	7	7
Mazowieckie	8	11	7	9	9	7	9	6	7
Śląskie	10	12	9	10	9	12	8	6	7
Wielkopolskie	6	8	6	6	6	6	5	4	6
Lubelskie	6	4	4	6	4	4	6	6	4
Kujawsko-pomorskie	4	5	5	5	5	3	5	4	3
Świętokrzyskie	3	2	3	4	2	3	2	2	2
Lubuskie	4	3	2	2	1	3	1	1	2
Podlaskie	3	3	1	4	2	1	3	3	2
Łódzkie	3	3	3	3	2	2	3	2	2
Opolskie	1	2	1	1	1	2	1	1	1
Odpowiedzi niemożliwe do przypisania do konkretnych województw									
Morze, Bałtyk – ogólnie	6	8	9	10	10	10	10	15	14
Góry – ogólnie	3	3	4	4	3	2	4	9	6
Południe kraju – ogólnie	0	0	0	0	<1	<1	0	<1	<1
Beskidy	<1	1	<1	<1	1	0	0	<1	<1
Nad jeziorami, nad wodą – ogólnie	1	1	1	1	<1	<1	1	1	<1
Zachodnia Polska – ogólnie	0	0	0	0	0	0	0	<1	<1
Centralna Polska – ogólnie	0	0	<1	0	1	<1	0	<1	<1
Objazd całej Polski	0	0	1	<1	<1	<1	0	0	<1

* Każdy respondent był liczony tylko raz, nawet jeśli odwiedzał dany rejon wielokrotnie

Procenty nie sumują się do 100, gdyż część respondentów wyjeżdżała więcej niż raz lub za jednym razem odwiedzała więcej niż jedno województwo

RYS. 8. Respondenci wypoczywający w kraju, którzy w 2021 roku odwiedzili poszczególne województwa*

DEKLARUJĄCY CO NAJMNIEJ DWUDNIOWY WYPOCZYNEK W KRAJU (N=518)

* Każdy respondent był liczony tylko raz, nawet jeśli odwiedzał dany region wielokrotnie

WYJAZDY ZAGRANICZNE

Po raz dziesiąty w styczniowym badaniu pytaliśmy respondentów, którzy wypoczywali za granicą, jakie kraje odwiedzili. Z ich deklaracji wynika, iż w 2021 roku najbardziej popularnymi kierunkami turystycznych wyjazdów zagranicznych dorosłych Polaków były Włochy i Chorwacja, które przynajmniej raz odwiedziło odpowiednio 13% i 12% wyjeżdżających na co najmniej dwa dni w celach turystycznych za granicę, co stanowi odpowiednio 1,5% i 1,4% ogółu badanych. Nieznacznie mniej osób w celach turystycznych odwiedziło Turcję, Hiszpanię i Grecję (odpowiednio 11%, 11% i 10% tych, którzy wybrali kierunki zagraniczne, tj. po 1,2 % ogółu dorosłych Polaków). Blisko co setny Polak odwiedził w 2021 roku Egipt lub Niemcy (po 0,9% ogółu dorosłych, czyli po 8% wyjeżdżających w ubiegłym roku na co najmniej dwa dni w celach turystycznych za granicę). W czołówce rankingu znalazły się jeszcze Bułgaria, Szwecja i Czechy (wymieniane przez odpowiednio 6%, 6% i 5% tych, którzy wybrali kierunki zagraniczne, tj. odpowiednio przez 0,7%, 0,6% i 0,6% ogółu dorosłych Polaków). Pozostałe kraje wymieniło nie więcej niż 0,5% ogółu badanych, a wszystkie z nich przedstawiono w tabeli 4. Porównanie popularności zagranicznych kierunków wyjazdów turystycznych w 2021 z tymi z roku 2020 oraz z okresem sprzed pandemii COVID-19 wyraźnie pokazuje, że w latach 2020–2021 na wybory Polaków w tym względzie duży wpływ miały pandemiczne regulacje wprowadzane przez poszczególne państwa.

TABELA 4

W jakim kraju (jakich krajach) Pan(i) wypoczywał(a)?*

Odpowiedzi osób deklarujących co najmniej dwudniowy wypoczynek za granicą

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	(N=187)	(N=161)	(N=177)	(N=213)	(N=199)	(N=179)	(N=221)	(N=229)	(N=98)	(N=126)
	w procentach									
Włochy	11	10	8	15	11	11	13	13	5	13
Chorwacja	12	10	14	9	12	13	13	12	15	12
Turcja	4	10	7	6	3	1	3	9	2	11
Hiszpania	10	9	9	10	11	17	6	8	7	11
Grecja	5	4	5	11	13	12	14	12	12	10
Egipt	6	5	4	2	<1	4	3	2	1	8
Niemcy	14	19	22	15	14	10	16	7	13	8
Bułgaria	1	4	2	6	5	4	2	4	5	6
Szwecja	2	1	1	2	3	2	2	1	3	6
Czechy	11	10	13	7	6	7	9	7	8	5
Francja	8	8	6	5	5	3	3	2	2	4
Słowacja	6	7	5	7	8	3	6	9	6	4
Albania	<1	0	1	1	1	2	1	1	2	3
Szwajcaria	<1	1	2	<1	1	2	1	<1	0	2
Malta	1	1	0	<1	1	0	0	3	2	2
Austria	7	6	4	8	5	4	9	7	7	2
Holandia	5	3	5	2	5	4	4	2	1	2
Słowenia	0	0	0	0	1	1	1	2	<1	2
Cypr	2	0	1	0	1	1	<1	2	0	2
Gruzja	1	0	<1	0	<1	0	1	<1	0	2
Portugalia	2	2	2	3	3	4	2	2	2	2
Tunezja	3	2	1	0	0	0	0	1	0	2
Meksyk	0	0	0	<1	1	1	0	<1	0	1
Belgia	<1	2	3	2	2	1	2	2	4	1
Stany Zjednoczone	1	1	<1	1	2	1	1	<1	3	1
Ukraina	3	4	1	1	2	2	5	5	0	1
Węgry	4	7	8	4	6	6	2	1	0	1
Czarnogóra	3	1	0	1	2	3	1	2	1	1
Dominikana	0	0	1	<1	0	0	0	<1	0	1
Bośnia i Hercegowina	0	1	1	1	1	0	0	1	0	1
Dania	1	0	0	2	1	1	2	2	1	1
Wielka Brytania	7	6	7	11	8	12	5	9	1	1
Maroko	0	0	<1	1	0	1	3	0	0	<1

Procenty nie sumują się do 100, gdyż część respondentów wyjeżdżała za granicę więcej niż raz lub za jednym razem odwiedzała więcej niż jeden kraj. Każdy respondent był liczony tylko raz, nawet jeśli odwiedzał dany kraj wielokrotnie

* W tabeli uwzględniono wyłącznie kraje wymienione przez respondentów jako cele podróży w 2021 roku

POWODY REZYGNACJI Z WYJAZDÓW TURYSTYCZNYCH

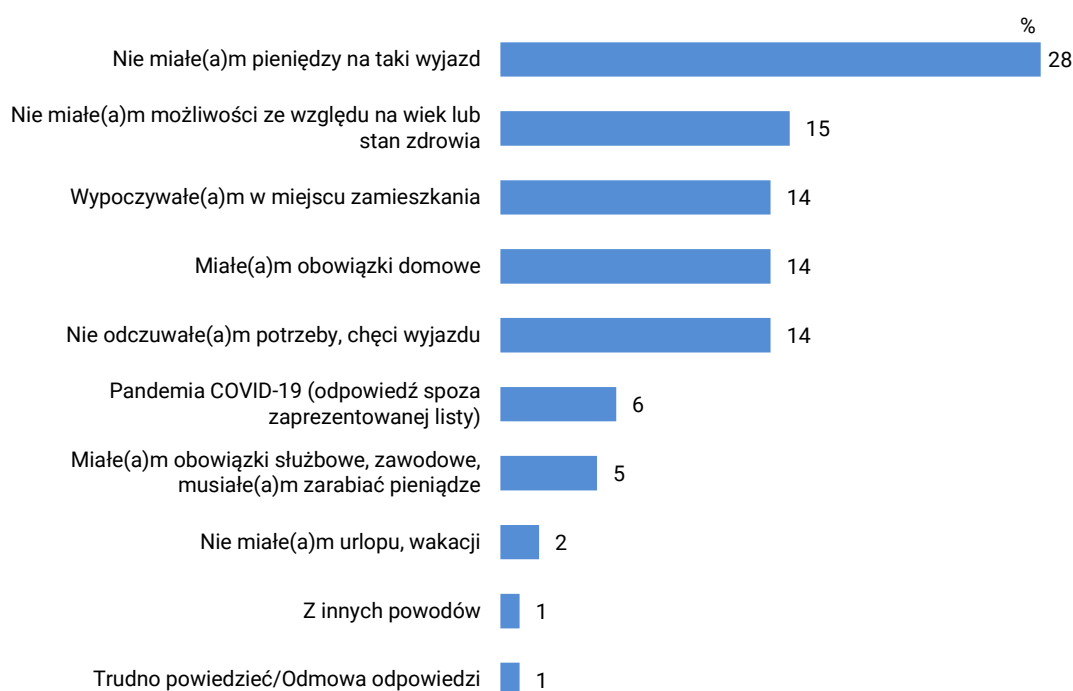
Respondentów, którzy w 2021 roku ani razu nie wyjechali poza miejsce stałego zamieszkania na co najmniej dwudniowy wypoczynek, zapytaliśmy o przyczyny tego stanu rzeczy. Po roku przerwy, tak jak przed pandemią COVID-19, zdecydowanie najczęściej wskazywanym powodem rezygnacji z wyjazdów był brak środków finansowych, wskazany przez 28% niewyjeżdżających. Deklaracje badanych są zatem spójne z wynikami opisanych wcześniej analiz wskazujących, iż korzystanie z tego typu wypoczynku w roku 2021 zależało w dużej mierze od sytuacji materialnej badanych. Warto tu przypomnieć, iż w pierwszym roku pandemii wyjątkowo w historii naszych badań powód ekonomiczny odsunął się na dalszy plan.

Kolejne przyczyny rezygnacji w ubiegłym roku z wyjazdów uzyskały o połowę mniej wskazań niż brak pieniędzy na wyjazd. Z niemal równą częstością badani deklarowali, że skorzystanie z takiej formy wypoczynku uniemożliwił im wiek lub stan zdrowia (15%), woleli wypoczywać w miejscu zamieszkania (14%), nie mogli wyjechać z powodu obowiązków domowych (14%) lub po prostu nie odczuwali potrzeby czy chęci wyjazdu (14%).

CBOS

**RYS. 9. Dlaczego nie wyjechał(a) Pan(i) w minionym roku na wypoczynek?
Proszę wskazać jedną najważniejszą przyczynę.**

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE DEKLAROWAŁY, ŻE W ROKU 2021 ANI RAZU NIE WYJECHAŁY
NA CO NAJMNIJ DWUDNIOWY WYPOCZYNEK POZA MIEJSCE ZAMIESZKANIA (N=561)

W odpowiedziach spoza zaprezentowanej listy (łącznie było ich 7%) najczęściej spontanicznie pojawiała się pandemia COVID-19 (6%). Na ogół były to wypowiedzi lakoniczne, ale wspomniano także o zakazach i ograniczeniach związanych z pandemią oraz strachu z nią związanym, lękiem przed zarażeniem się. Warto podkreślić, iż w porównaniu z poprzednim rokiem odsetek takich odpowiedzi znacząco zmalał (spadek o 10 punktów procentowych).

W porównaniu z rokiem 2020 największą zmianą w rankingu najważniejszych powodów rezygnacji z co najmniej dwudniowych wyjazdów wypoczynkowych lub turystycznych jest wzrost odsetka wskazań na brak pieniędzy i powrót tej przyczyny na czoło rankingu oraz spadek odsetka badanych wymieniających spontanicznie w tym kontekście pandemię COVID-19.

TABELA 5

Dlaczego nie wyjechał(a) Pan(i) w minionym roku na wypoczynek? Proszę wskazać jedną najważniejszą przyczynę.	Odsetki wskazań wg terminów badań							
	Odpowiedzi osób, które deklarowały, że w roku poprzedzającym badanie ani razu nie wyjechały na co najmniej dwudniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania							
	2015 (N=470)	2016 (N=522)	2017 (N=506)	2018 (N=439)	2019 (N=368)	2020 (N=454)	2021 (N=692)	2022 (N=561)
Nie miało(a)m pieniędzy na taki wyjazd	40	35	31	30	23	25	16	28
Nie miało(a)m możliwości ze względu na wiek lub stan zdrowia	11	15	18	15	15	18	13	15
Wypoczywało(a)m w miejscu zamieszkania	8	8	11	12	15	13	17	14
Miało(a)m obowiązki domowe	12	18	15	17	20	16	8	14
Nie odczuwało(a)m potrzeby, chęci wyjazdu	11	9	13	10	12	13	18	14
Miało(a)m obowiązki służbowe, zawodowe, musiało(a)m zarabiać pieniądze	12	9	8	11	9	9	8	5
Nie miało(a)m urlopu, wakacji	5	2	3	4	2	5	2	2
Z innych powodów	0	2	1	1	3	1	16*	7**
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	1	1	1	1	1	0	1	1

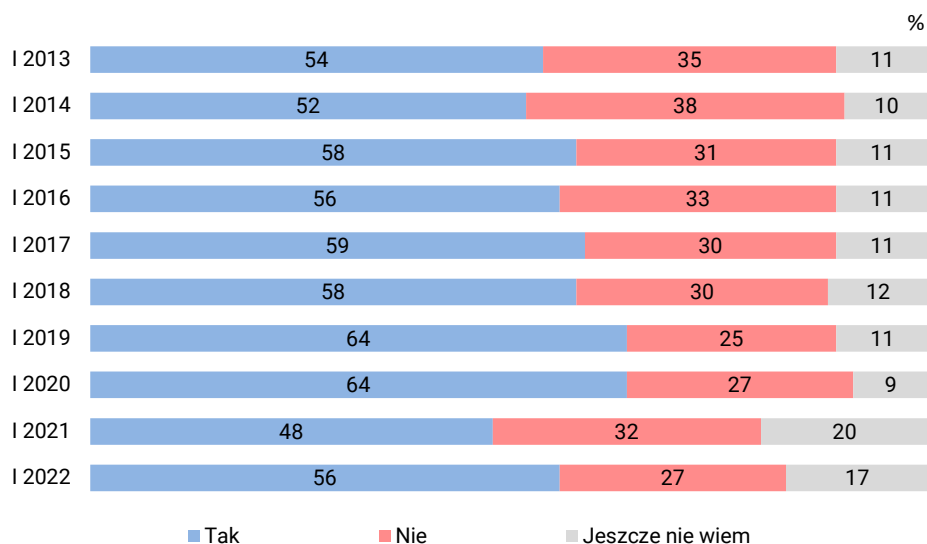
* w tym 16% „Pandemia COVID-19”

** w tym 6% „Pandemia COVID-19”

PLANY NA ROK 2022

Na początku roku 2022 większość (56%) dorosłych Polaków zadeklarowała, iż w bieżącym roku zamierza wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni. W trzecim roku pandemii Polacy zatem znacznie śmieiej snują plany wyjazdowe na nadchodzący rok niż w roku poprzednim (wzrost odsetka planujących wyjazd o 8 punktów procentowych). Generalnie odsetek respondentów deklarujących zamiar takiego wyjazdu powrócił do poziomu notowanego przed pandemią COVID-19, choć jest niższy niż notowany na początku lat 2019 i 2020, gdy wyjazdy planowały prawie dwie trzecie pytanych. Nadal duży jest też jednak obszar niepewności w tym względzie – 17% respondentów jeszcze nie wie, czy w tym roku gdzieś wyjedzie na co najmniej dwa dni. Brak planów wyjazdowych deklaruje 27%, czyli o 5 punktów mniej niż w ubiegłym roku i tyle samo co w styczniu roku 2020.

RYS. 10. Czy w tym roku zamierza Pan(i) wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.

Z analiz wielozmiennowych¹⁰ wynika, iż częstość deklarowania zamiaru takiego wyjazdu wiąże się przede wszystkim z pozycją społeczno-ekonomiczną badanych, a różnicuje ją w pierwszym rzędzie wykształcenie badanych (zob. tabelę aneksową 2). Częstość deklarowania zamiaru wyjazdu rośnie wraz z jego poziomem i jest to zależność, która powtarza się w kolejnych badaniach na ten temat. W roku 2022 – tak jak w latach poprzednich – skorzystanie z co najmniej dwudniowego wypoczynku poza miejscem stałego zamieszkania planuje większość respondentów z wykształceniem wyższym i średnim (odpowiednio 81% i 61%). Znacznie mniejsze zainteresowanie taką formą wypoczynku jest wśród badanych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (41%) oraz podstawowym lub gimnazjalnym (22%).

Tegoroczne plany dotyczące wyjazdów turystycznych lub wypoczynkowych, tak jak w poprzednich latach, zależą również od oceny warunków materialnych własnych gospodarstw domowych oraz dochodów. Im wyższa ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego, tym większe prawdopodobieństwo skorzystania z takiej formy wypoczynku. Co najmniej dwudniowy wyjazd planuje w tym roku niemal trzy czwarte (73%) respondentów dobrze oceniających swoją sytuację materialną, ponad dwie piąte (42%) określających poziom swojego życia jako średni i tylko niespełna jedna trzecia (32%) źle oceniających warunki materialne swojego gospodarstwa domowego. Widać też wyraźny związek pomiędzy deklaracjami dotyczącymi planów wyjazdowych a wysokością

¹⁰Por. przypis 4.

dochodów przypadających na jedną osobę w gospodarstwach domowych respondentów, przy czym wyjazd planuje zdecydowana większość badanych deklarujących miesięczne dochody *per capita* na poziomie co najmniej 2000 zł (71% z grupy o dochodach mieszczących się w przedziale 2000 zł–2999 zł i 82% wśród deklarujących dochody na poziomie co najmniej 3000 zł). Natomiast wśród respondentów deklarujących miesięczne dochody *per capita* niższe niż 2000 zł planujący wyjazd są w mniejszości (zob. tabelę aneksową 2).

Tak jak w poprzednich latach, najczęściej zamiar co najmniej dwudniowego wycieczki poza miejscem stałego zamieszkania deklarują badani zajmujący stanowiska kierownicze i specjaliści z wyższym wykształceniem (89%). Wyjechać planuje także większość uczniów i studentów (78%), pracowników administracyjno-biurowych (76%), specjalistów średniego szczebla i techników (74%), przedsiębiorców (69%), robotników wykwalifikowanych (58%), pracowników usług (54%), a także osób zajmujących się prowadzeniem własnego gospodarstwa domowego (54%). Najrzadziej takie wyjazdy planują natomiast bezrobotni (14%) i renciści (16%), a spośród badanych pracujących zarobkowo – rolnicy indywidualni (31%).

Zamierzenia w tym zakresie wyraźnie różnicuje też wielkość miejscowości, w której mieszkają ankietowani. Co najmniej dwudniowe wyjazdy planuje w tym roku większość mieszkańców miast, przy czym najczęściej zamiar takiego wyjazdu deklarują badani z miast mających co najmniej 500 000 mieszkańców (85%). Mieszkańcy wsi są natomiast częściej niż inni pewni, że w tym roku nie wyjadą (36%), a plany wyjazdowe ma tylko 46% z nich. Ponadto planujący wyjazdy turystyczne lub wypoczynkowe z co najmniej jednym noclegiem stanowią większość wśród młodszych badanych (poniżej 55 roku życia), natomiast w grupie osób 65+ więcej osób nie planuje takich wyjazdów niż zamierza wyjechać (47% wobec 40%).

Mniej istotną rolę przy planowaniu wyjazdów turystycznych lub wypoczynkowych na rok 2022 odgrywa deklarowany poziom obaw przed zarażeniem się koronawirusem, ale badani deklarujący, iż bardzo boją się zarażenia na tle pozostałych wyróżniają się mniejszą skłonnością do planowania w tym roku co najmniej dwudniowych wyjazdów (43% zamierza wyjechać i tyle samo deklaruje, że nie planuje takich wyjazdów).

TABELA 6

Czy w tym roku zamierza Pan(i) wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?			
	Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję
	procentowanie w kolumnach			
Tak	43	59	61	56
Nie	43	23	19	31
Jeszcze nie wiem	14	18	19	13

Wyniki tegorocznego badania po raz kolejny dowodzą, iż dla znaczącej grupy Polaków wyjazdy wypoczynkowe i turystyczne są trwałym elementem stylu życia. Przede wszystkim dotyczy to badanych lepiej wykształconych i zamożniejszych. Świadczą o tym rozkłady odpowiedzi w różnych grupach społecznych, a także fakt, iż mimo trwającej pandemii, w bieżącym roku – tak jak w latach minionych – co najmniej dwudniowe wyjazdy o charakterze wypoczynkowym lub turystycznym planuje ogromna większość tych, którzy wyjeżdżali również w ubiegłym roku (87% z tej grupy), a tylko nieliczni z tej grupy (4%) zamierzają w tym roku zrezygnować z takiej formy wypoczynku. Ponad połowa (51%) niewyjeżdżających w roku 2021 deklaruje, że w roku 2022 też nie zamierza wyjechać, jednak co czwarty (25%) z tej grupy planuje taki wyjazd, a blisko co czwarty (24%) jeszcze nie wie, czy wyjedzie.

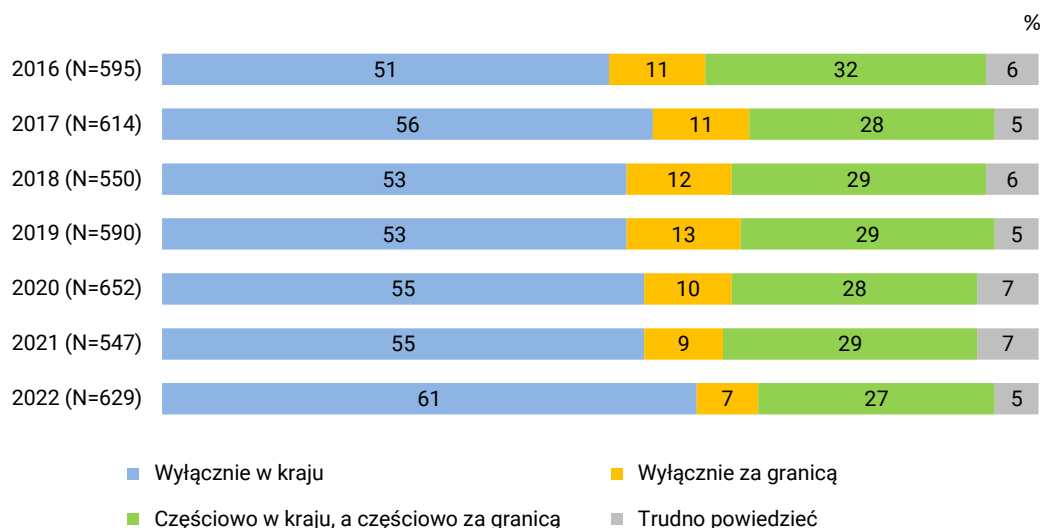
TABELA 7

Czy w tym roku zamierza Pan(i) wyjechać w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.	Czy w minionym roku 2021 wyjeżdżał(a) Pan(i) w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.	
	Tak	Nie
	procentowanie w kolumnach	
Tak	87	25
Nie	4	51
Jeszcze nie wiem	9	24

Preferencje dorosłych Polaków co do wyboru między wyjazdami krajowymi a zagranicznymi są dość stabilne. Planujący wyjazdy w roku 2022, tak jak w latach 2016–2021, najczęściej stawiają na wypoczynek krajowy. Ogółem w Polsce zamierza wypoczywać 88% z planujących co najmniej dwudniowe wyjazdy (wzrost o 4 punkty procentowe w porównaniu z planami na rok 2021), z czego 61% wyłącznie na terenie kraju (wzrost o 6 punktów procentowych). Biorąc pod uwagę te deklaracje, można zatem oczekiwać, iż krajowe usługi turystyczne mają w tym roku szansę na wzrost popytu. Proporcjonalnie mniejszy niż w poprzednim roku jest natomiast udział badanych zainteresowanych turystyką zagraniczną, należy jednak pamiętać, iż w porównaniu z poprzednim rokiem znacznie więcej osób planuje co najmniej dwudniowe wyjazdy, zatem można powiedzieć, iż generalnie poziom zainteresowania turystyką zagraniczną jest relatywnie stabilny.

RYS. 11. Gdzie planuje Pan(i) wypoczywać w tym roku? Chodzi o wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW DEKLARUJĄCYCH ZAMIAR WYJAZDU
NA CO NAJMNIJ DWUDNIOWY WYPOCZYNEK

Po zapaści w 2020 roku w kolejnym roku pandemii znacząco przybyło respondentów, którzy wyjeżdżali w celach wypoczynkowych lub turystycznych na co najmniej 2 dni. Co prawda w 2021 roku było ich nadal mniej niż w rekordowym roku 2018 i w ostatnim roku przed pandemią, ale – patrząc z dłuższej perspektywy – można powiedzieć, iż Polacy zaczęli wracać do dawnych zwyczajów. W roku 2021 na wypoczynek poza miejsce stałego zamieszkania z przynajmniej jednym noclegiem w odwiedzanym miejscu wyjechała połowa dorosłych Polaków, czyli o 11 punktów procentowych więcej niż w roku 2020. Wyjechało także nieznacznie więcej badanych, niż planowało na początku 2021 roku. W pierwszym pandemicznym roku 2020 ucierpiała zarówno turystyka krajowa, jak i zagraniczna. W roku 2021 odsetek badanych, którzy choć raz wyjechali na co najmniej dwa dni na wypoczynek krajowy, nieznacznie przewyższył nawet poziom z roku 2019. W porównaniu z rokiem 2020 nieznacznie przybyło także ankietowanych, którzy wyjechali za granicę.

W roku 2021 pandemia COVID-19 w znacznie mniejszym stopniu niż rok wcześniej wpłynęła na decyzje o rezygnacji z takiej formy wypoczynku, natomiast istotną rolę ponownie odgrywały przede wszystkim kwestie finansowe. Pandemia wpłynęła jednak na ograniczenie liczby wyjazdów turystycznych z co najmniej jednym noclegiem oraz na zmniejszenie łącznej liczby dni przeznaczonych na taki wypoczynek.

Opracowała

Barbara Badora